

KULTŪRA IR VISUOMENĖ
SOCIALINIŲ TYRIMŲ ŽURNALAS

CULTURE AND SOCIETY
JOURNAL OF SOCIAL RESEARCH

2013 4 (2)

ISSN 2029-4573 (Print)
ISSN 2335-8777 (Online)

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS
SOCIOLOGIJOS KATEDRA

KULTŪRA IR VISUOMENĖ
SOCIALINIŲ TYRIMŲ ŽURNALAS

CULTURE AND SOCIETY
JOURNAL OF SOCIAL RESEARCH

2013 4 (2)

KAUNAS, 2013

Redaktorių kolegija (Editorial Board)

Vyriausiasis redaktorius (Editor-in-Chief)

Artūras Tereškinas, *Vytauto Didžiojo universitetas (Vytautas Magnus University)*

Redaktorius (Managing Editor)

Apolonijus Žilys, *Vytauto Didžiojo universitetas (Vytautas Magnus University)*

Nariai (Editorial Board Members)

Timofey Agarin, *Aberdino universitetas (University of Aberdeen, UK)*

Vytis Čiubrinskas, *Vytauto Didžiojo universitetas (Vytautas Magnus University)*

Serge Ebersold, *Nacionalinis aukštasis švietimo ir tyrimų siekiant jaunų neįgaliųjų ugdymo ir adaptuoto mokymo institutas (Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements adaptés, France)*

Christian Giordano, *Friburgo universitetas, Šveicarija (University of Fribourg, Switzerland)*

Jūratė Imbrasaitė, *Vytauto Didžiojo universitetas (Vytautas Magnus University)*

Kristina Jaskytė, *Džordžijos universitetas (University of Georgia, USA)*

Jacek Kurczewski, *Varšuvos universitetas (Warsaw University, Poland)*

Gediminas Lankauskas, *Redžainos universitetas, Kanada (University of Regina, Canada)*

Vilius Leonavičius, *Vytauto Didžiojo universitetas (Vytautas Magnus University)*

Aušra Maslauskaitė, *Lietuvos socialinių tyrimų centras (Lithuanian Center for Social Research)*

Rasa Naujanienė, *Vytauto Didžiojo universitetas (Vytautas Magnus University)*

Berardino Palumbo, *Mesinos universitetas (University of Messina, Italy)*

Jolanta Pivorienė, *Mykolo Romerio universitetas (Mykolas Romeris University)*

Jolanta Reingardė, *Europos lyčių lygybės institutas (European Institute for Gender Equality, Lithuania)*

Jonas Ruškus, *Vytauto Didžiojo universitetas (Vytautas Magnus University)*

Stanley L. Witkin, *Vermonto universitetas (University of Vermont, USA)*

Informacija apie žurnalo referavimą tarptautinėse duomenų bazėse / *Abstracting and indexing services:*

„Index Copernicus“ (<http://journals.indexcopernicus.com/masterlist.php?>); DOAJ (*Directory of Open Access Journals*, <http://www.doaj.org/doaj?func=openurl&issn=20294573&genre=journal>).

Leidžiamas nuo 2010 metų 2 kartus per metus.

Turinys

Kultūra ir visuomenė 4 (2)

<i>Artūras Tereškinas</i>	
Pratarmė	7

Miesto sociologija

<i>Artūras Tereškinas, Apolonijus Žilys</i>	
Emocijos ir socioerdvinė segregacija Lietuvos didmiesčiuose: ar aš galiu ką nors pakeisti?	11
<i>Iлона Tamutienė</i>	
Sąsajos tarp alkoholio pardavimo vietų tankio, jo vartojimo viešose vietose ir socialinės žalos Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos skirtingo tipo mikrorajonuose	37
<i>Iлона Tamutienė</i>	
Alkoholio vartojimo daromos socialinės žalos šalinimo patirtys kaimynystėje: marginalizacijos link.	49
<i>Apolonijus Žilys</i>	
Rezidencinė diferenciacija ir skirtumai Lietuvos moderniajame mieste: (po)sovietinis ar Vakarų miestas?	67

Šeima ir socialinė atskirtis

<i>Aušra Maslauskaitė</i>	
Partnerystės atkūrimas po skyrybų: tendencijos ir socialinė diferenciacija	103

Internetas ir tautinė tapatybė

<i>Alina Žvinklienė</i>	
„W2.0“ viešoji erdvė: kinų diskursas Lietuvos „W2.0“ savilaidoje.	119

Darbo humanizavimas

<i>Jolita Vveinhardt, Evelina Gulbovaitė</i>	
Poreikių hierarchijos koncepcinis pagrįstumas nacionaliniame vertybių kongruencijos kontekste	143

APIE AUTORIUS	163
-------------------------	-----

AUTORIAMS	165
---------------------	-----

Contents

Culture and Society 4 (2)

<i>Artūras Tereškinas</i>	
Preface	9
Urban Sociology	
<i>Artūras Tereškinas, Apolonijus Žilys</i>	
Emotions and Socio-Spatial Segregation in Lithuanian Cities: Am I Powerful Enough to Influence Change?	34
<i>Ilona Tamutienė</i>	
Relationship Between Alcohol Outlet Density, Public Alcohol Consumption and Social Harm	48
<i>Ilona Tamutienė</i>	
Experiences of the Elimination of Alcohol Related Social Harm in the Neighbourhoods of Lithuanian Cities	65
<i>Apolonijus Žilys</i>	
Residential Differentiation in Lithuanian Modern Cities: Is It a Post-Soviet or Western City?	94
Gender and Social Exclusion	
<i>Aušra Maslauskaitė</i>	
Reconstitution of Partnership after the Divorce: Trends and Social Differentiation	117
The Internet and National Identity	
<i>Alina Žvinklienė</i>	
(W2.0) Public Sphere: Chinese Discourse in Lithuanian Users' Generated Content.	142
Labor Humanization	
<i>Jolita Vveinhardt, Evelina Gulbovaitė</i>	
Conceptual Validity of Hierarchy of Needs in the National Context of Value Congruence	161
ABOUT THE AUTHORS	164
MANUSCRIPT SUBMISSION GUIDELINES	166

Pratarmė

Šis žurnalo numeris skirtas miesto sociologijai, šeimos ir socialinės atskirties studijoms, interneto ir tautinės tapatybės analizei bei darbo humanizavimo tyrimams. Nors ši kartą straipsnių temos labai įvairios, dauguma jų yra susijusios su miesto sociologija.

Pirmojoje žurnalo dalyje „Miesto sociologija“ pateikiami straipsniai, parašyti atliekant tyrimą „Socialinė atskirtis Lietuvos didmiesčiuose: erdvinės segregacijos ir poliarizacijos formos“. Šį tyrimą finansavo Lietuvos mokslo taryba pagal „Mokslininkų grupių projektų“ programą (reg. Nr. MIP-112/2011).

Artūro Tereškino ir Apolonijaus Žilio straipsnyje „Emocijos ir socioerdvinė segregacija Lietuvos didmiesčiuose: ar aš galiu ką nors pakeisti?“ analizuojama, kaip įvairiuose Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos miestų rajonuose gyvenantys žmonės suvokia savo galimybes prisidėti prie kaimynystės kaitos ir paveikti vietinės valdžios sprendimus. Atlikta analizė atskleidžia, kad šiuose miestuose gyvenančius žmones persekioja tiek nepasitikėjimas savo jėgomis ką nors keisti, tiek netikėjimas, kad įmanoma daryti poveikį valdžios sprendimams. Nepasitikėjimas savo ir valdžios galimybėmis ką nors keisti neleidžia kurtis teigiamoms, socialiai vienijančioms praktikoms. Tai ypač ryšku gyvenamuosiuose rajonuose, kurie socioekonominės gerovės hierarchijoje yra žemiausiai, t. y. darbininkų gyvenamuosiuose rajonuose ir sovietinio tipo mikrorajonuose.

Dviejuose straipsniuose Ilona Tamutienė gilinasi į socialinę alkoholio vartojimo žalą tam tikruose Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos rajonuose. Pirmajame straipsnyje „Sąsajos tarp alkoholio pardavimo vietų tankio, jo vartojimo viešose vietose ir socialinės žalos Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos skirtingo tipo mikrorajonuose“ ji teigia, kad alkoholiui tampant vis lengviau prieinamam, tiesiogiai didėja socialinė žala. Todėl kuriant socialinės žalos prevencijos programas būtina mažinti alkoholio pardavimo vietų tankį Lietuvos miestuose. Antrajame straipsnyje „Alkoholio vartojimo keliamos socialinės žalos šalinimo patirtys kaimynystėje: marginalizacijos link“ autorė aptaria socialinės žalos, kurią kelia alkoholio vartojimas, šalinimo patirtis ir šios žalos įtaką socialinei atskirčiai Lietuvos miestų kaimynystėse.

„Miesto sociologijos“ dalį užbaigia itin išsamus Apolonijaus Žilio straipsnis „Rezidencinė diferenciacija ir skirtumai Lietuvos moderniajame mieste: (po)sovietinis ar Vakarų miestas?“. Jame siekiama atsakyti į klausimą, ar

rezidenciniai skirtumai ir socialinė diferenciacija Lietuvos moderniajame mieste atkartoja gana ryškias segregacines nelygybės formas, matomas Vakarų miestuose. Autorius daro išvadą, kad nors minėti rezidenciniai skirtumai posovietiniuose Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje egzistuoja, ryškesnės segregacijos, kuri aptinkama Vakarų miestuose, nėra.

Žurnalo dalyje „Šeima ir socialinė atskirtis“ pateikiamas Aušros Maslauskaitės straipsnis „Partnerystės atkūrimas po skyrybų: tendencijos ir socialinė diferenciacija“. Jame autorė analizuoja išsiskyrusių moterų su vaikais partnerystės atkūrimo tendencijas ir jas sąlygojančius demografinius bei socialinius-struktūrinius veiksnius Lietuvoje.

Straipsnyje „W2.0“ viešojo erdvė: kinų diskursas Lietuvos „W2.0“ savilaidoje“ Alina Žvinklienė nagrinėja Lietuvos gyventojų nacionalinio identiteto, reprezentuojamo virtualioje erdvėje, pokyčius etninio *kitoniškumo* atžvilgiu.

Šį žurnalo numerį užbaigia Jolitos Vveinhardt ir Evelinos Gulbovaitės straipsnis „Poreikių hierarchijos koncepcinis pagrindumas nacionaliniame vertybių kongruencijos kontekste“. Jame išskiriami esminiai Abrahamo Maslow poreikių hierarchijos trūkumai, analizuojama Lietuvos organizacijose dirbančių darbuotojų asmeninių ir organizacinių vertybių kongruencijos hierarchija.

Artūras Tereškinas
Vyriausiasis redaktorius

Preface

This issue of the journal includes studies in urban sociology, family and social exclusion, the Internet and national identity, and work humanisation. Urban sociology takes the largest part of the journal. The articles on contemporary Lithuanian cities were written during the research project “Social Exclusion in Lithuanian Cities: Forms of Spatial Segregation and Polarisation” supported by the Research Council of Lithuania (project no. MIP-112/2011).

In their article “Emotions and Socio-Spatial Segregation in Lithuanian Cities: Am I Powerful Enough to Influence Change?”, Artūras Tereškinas and Apolonijus Žilys focus on emotions arising from the use of given urban spaces and affective investments that lie in the physical space of three Lithuanian cities, Vilnius, Kaunas and Klaipėda. Using the quantitative data (a survey conducted within the research project “Social Exclusion in Lithuanian Cities: Forms of Spatial Segregation and Polarisation” (2012), the article analyses the structures of feeling of power/powerlessness that people attach to different neighbourhoods in these cities.

In her articles, Ilona Tamutienė explores the social harm of alcohol. In her first article entitled “Experiences of the Elimination of Alcohol Related Social Harm in the Neighbourhoods of Lithuanian Cities,” she analyses the links between alcohol outlet density, its consumption in public spaces and social harm. Her second article „Relationship Between Alcohol Outlet Density, Public Alcohol Consumption and Social Harm” examines experiences of the elimination of alcohol related social harm and evaluates the impact of alcohol related social harm on the construction of social exclusion in the neighbourhoods of Vilnius, Kaunas and Klaipėda.

Apolonijus Žilys’s “Residential Differentiation in Lithuanian Modern Cities: Is It a (Post)Soviet or Western City?”, the last article devoted to urban sociology, focuses on residential differentiation in contemporary Lithuanian cities. The author argues that although residential differences exist among different areas of the post-socialist cities, a severe segregation found in Western cities is absent in Lithuania.

In her article “Reconstitution of Partnership after the Divorce: Trends and Social Differentiation,” Aušra Maslauskaitė analyses the trends of partnership reconstitution after the divorce and social differentiation of this process in Lithuania. The research is based on the pooled dataset of the two waves of Generation and Gender Survey (2006 and 2009) and is limited to the analysis of

the subpopulation of divorced females with the underage children. The research results demonstrate that the level of repartnering of Lithuanian females is relatively low compared to that of males and females in other countries of Central and Eastern Europe. Moreover, repartnering as a strategy to overcome negative economic outcomes of divorce is not equally accessible to all divorced females in Lithuanian society. Those who occupy the economically most vulnerable positions, i. e. divorced women with children, have the most limited chances.

In her article “(W2.0) Public Sphere: Chinese Discourse in Lithuanian Users’ Generated Content,” Alina Žvinklienė argues that Lithuanian orientalism appears mainly as sinophobia unrelated to the actual number of Chinese settlers in Lithuania. According to her, by actualizing Chinese “invasion” in Lithuania, the mass media provoke the publicity of sinophobic sentiments.

The last article of this issue focuses on the research project “Personal and Organizational Value Congruence in the Organizations of Lithuania“ with regard to A. Maslow’s hierarchy of needs. In their article “Conceptual Validity of Hierarchy of Needs in the National Context of Value Congruence,” Jolita Vveinhardt and Evelina Gulbovaitė demonstrate that Lithuanian employees’ values are located in the same hierarchy developed by A. Maslow.

Artūras Tereškinas
Editor-in-chief

Autoriams

Elektroninė straipsnio kopija siunčiama šiuo elektroninio pašto adresu: a.tereskinas@smf.vdu.lt. Rankraščiai turi atitikti citavimo ir nuorodų tvarką iš: „Documentation 2.“ *Chicago Manual of Style*. 15th edition.. Kiekviename straipsnyje turi būti nurodytas autoriaus vardas, pavardė, afiliacija, adresas, telefonas, faksas ir elektroninio pašto adresas. Straipsnių apimtis neturi viršyti 8000 žodžių kartu su išnašomis ir bibliografija. 250 žodžių santrauka turi būti pridėta prie straipsnio (jei straipsnis lietuvių kalba, santrauka anglų kalba, jei straipsnis anglų kalba, santrauka lietuvių kalba).

Citavimo ir nuorodų tvarka

Cituojamos literatūros nuorodos pateikiamos straipsnio tekste skliausteliuose su autoriaus pavarde ir publikavimo metais (Brown 1995). Citatos puslapis pateikiamas po kablelio po cituojamo šaltinio publikavimo metų (Brown 2005, 45).

Kiti pavyzdžiai tokie:

- dviejų autorių darbas: (Adams, Savran 2002);
- daugiau nei dviejų autorių darbas: (Bourdieu et al. 1999);
- du to paties autoriaus darbai tais pačiais metais: (Connell 1995a, 1995b);
- keletas skirtingų autorių darbų (Bourdieu 1999; Brown 1995; Connell 1995).

Visos cituojamos literatūros rodyklė pateikiama straipsnio gale. Toliau pateikti keli citavimo pavyzdžiai.

Monografija:

- Stankūnienė, V. et al., sud. 2001. *Paramos šeimai politika: samprata ir patyrimas*. Vilnius: Lietuvos filosofijos ir sociologijos institutas.
- Brown, W. 1995. *States of Injury: Power and Freedom in Late Modernity*. Princeton, N. J.: Princeton University Press.

Knygos skyrius arba straipsnis, publikuojamas knygoje:

- Rindzevičiūtė, E. 2005. „Identitetas ir saugumas Lietuvos kultūros politikos diskursuose“. In *Pažymėtos teritorijos*, sud. Rūta Goštautienė ir Lolita Jablonskienė, 11–30. Vilnius: Tyto alba.
- Brod, H. 2002. „Studying Masculinities as Superordinate Studies.“ In *Masculinity Studies & Feminist Theory: New Directions*, ed. Judith Kegan Gardner, 161–175. New York: Columbia University Press.

Straipsnis, publikuojamas žurnale:

- Kublickienė, L. 2000. „Šiuolaikinių lyties stereotipų sąlygotas maskuliniškas diskursas“. *Feminizmas, visuomenė, kultūra* 2: 101–108.
- Connell, R. 1993. „The Big Picture: Masculinities in Recent World History.“ *Theory and Society* 22 (5): 597–623.

Daugiau informacijos žr.: „Documentation 2.“ *Chicago Manual of Style*. 15th edition.

Manuscript submission guidelines

An electronic copy of a manuscript should be emailed to: a.tereskinas@smf.vdu.lt. Manuscripts should conform to relevant stylistic guidelines of the “Chicago Manual of Style”, Documentation 2 (15th edition). Each manuscript should include complete author name(s), affiliation(s), mailing address, phone, fax, and e-mail information. Articles should not exceed a maximum length of 8000 words, including references and footnotes. An abstract of no more than 250 words should accompany your submission. Submitted articles will undergo blind peer review. Manuscripts should not have been published elsewhere in substantially similar form while being reviewed by the “Culture and Society”.

Examples of Citations and References

Citations of works are given in the text in chronological order by enclosing the author’s last name and the year of publication in parentheses – for example, (Brown 1995). Specific page or section citations follow the date, preceded by a comma: (Brown 2005, 45).

Other examples are as follows:

- for dual authorship, (Adams, Savran 2002);
- for more than three authors, (Bourdieu et al. 1999);
- for two works by the same author in a single year, (Connell 1995a, 1995b);
- for two or more works by different authors, (Bourdieu 1999; Brown 1995; Connell 1995).

Full documentation appears in the references. References must list all works cited in the text, including citations in footnotes. List works alphabetically by author and, under author, by year of publication.

The following are examples of references:

Entire book

- Brown, W. 1995. *States of Injury: Power and Freedom in Late Modernity*. Princeton, N. J.: Princeton University Press.
- Adams, R., and Savran D., eds. 2002. *The Masculinity Studies Reader*. Oxford: Blackwell Publishers.

Book chapter

- Brod, H. 2002. “Studying Masculinities as Superordinate Studies.” In *Masculinity Studies & Feminist Theory: New Directions*, ed. Judith Kegan Gardner, 161–175. New York: Columbia University Press.

Journal article

- Connell, R. 1993. “The Big Picture: Masculinities in Recent World History.” *Theory and Society* 22 (5): 597–623.

For more information, consult: “Documentation 2.” *Chicago Manual of Style*. 15th edition.

Apie žurnalą

KULTŪRA IR VISUOMENĖ. Socialinių tyrimų žurnalas – referuojamas socialinių tyrimų žurnalas, įkurtas 2009 m. Vytauto Didžiojo universitete. Žurnalas pateikia tarpdisciplinius empirinius ir teorinius socialinius tyrimus. Čia spausdinami įvairių akademiinių disciplinų, tarp jų – sociologijos, socialinio darbo, antropologijos, lyčių ir komunikacijos studijų straipsniai. Naudojantis skirtingomis metodologijomis, „Kultūroje ir visuomenėje“ analizuojamos temos, susijusios su tapatybių politika, globalizacija, socialine gerove, multikultūralizmu. Žurnale spausdinami straipsniai lietuvių ir anglų kalbomis. Žurnalas išeina du kartus per metus.

About the journal

CULTURE AND SOCIETY. Journal of Social Research is a peer-reviewed social research journal founded in 2009 at Vytautas Magnus University, Lithuania. It presents interdisciplinary empirical and theoretical scholarship in social sciences. The journal welcomes contributions from a wide range of relevant fields, including sociology, social work, anthropology, gender studies, media and communication studies. Using diverse methodologies, the articles in “Culture and Society” explore a variety of topics related to globalization, identity politics in contemporary world, social welfare and multiculturalism. Contributions in both Lithuanian and English are welcome. The journal is published twice a year.

Redakcijos adresas:

Vytauto Didžiojo universitetas
Sociologijos katedra
K. Donelaičio g. 52-309, LT-44244 Kaunas
El. paštas: a.tereskinas@smf.vdu.lt
Prieiga internete: www.vdu.lt/sociologija

Address:

Vytautas Magnus University
Department of Sociology
K. Donelaičio g. 52-309, LT-44244 Kaunas, Lithuania
E-mail: a.tereskinas@smf.vdu.lt
www.vdu.lt/sociologija

Ku-157 Kultūra ir visuomenė. Socialinių tyrimų žurnalas / Culture and Society.
Journal of Social Research.

Kultūra ir visuomenė. Socialinių tyrimų žurnalas / Culture and Society.
Journal of Social Research 4 (2). – Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas,
2013. – 168 p.

ISSN 2029-4573 (Print)
ISSN 2335-8777 (Online)

UDK 008(05)

Kultūra ir visuomenė
Socialinių tyrimų žurnalas

Culture and Society
Journal of Social Research

2013 4 (2)

Redaktorius / Editor: Artūras Tereškinas (anglų k. / English)
Viršelio autorė / Cover designer: Vilūnė Grigaitė

2014 03 06. Tiražas 50 egz.
Užsakymo Nr. K14-015
Vytauto Didžiojo universitetas
K. Donelaičio g. 58, LT-44248 Kaunas
www.vdu.lt | info@vdu.lt